

ТАУАР ҚОРЫН НОРМАЛАУ.ТАУАРДЫҢ БОСАТЫЛУ КӨЛЕМІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ.

Орындаған:Сагиндыкова К
Тексерген:Елшибекова К

Тауарайналымның ең маңызды бөлімі бұл тауар қоры.

Тауар қоры- дәріханаларда үздіксіз жабдықтауды, халықты және емдеу-профилактика ұйымдарын дәрілік препараттар тускен уакыттан реализацияға түскенге дейін уакытты айтады

Тауар қорын құру қажеттілігі бірқатар факторларға байланысты.

- Дәрілік препараттардың сураныс тербелісі
- Дәрілік препараттардың шығарылу жарамдылығының тербелісі
- Дәрілік препараттардың жеткізу жиілігі
- Дәрілік препараттардың жетіспеушілігі(қорының таусылуы, жеткізудің кешігуі)

Айналымдағы заттардың төрттен үш бөлігін тауарлар кұрайды. Тауарлық қор жыл бойына толтырылып отырады.

Тауарлар жіктеледі:

I Қолданылуы бойынша:

1. *Күнделікті тауарлар қоры*-күнделікті сатуды қамтамасыз етеді. Күнделікті сақтау қорларының құрамдас элементтеріне сауда қоры, күнделікті толтыру қоры, сақтандыру қоры жатады.

2. *Маусымдық тауарлар қоры*. Күнделікті сатуға арналған тауарлар қорынан басқа, дәріхана ұйымдарында қосымша тауарлар қоры түзіледі, олар маусымдық сұранысқа ие және қоймаға түскен үлкен интервалмен түседі. Қосымша тауарлар қоры арұылы жыл бойы немесе сұраныс жоғары болатын кезеңде үздіксіз сатылуын қамтамасыз етеді.

3. *Мақсатты тауарлар қоры*-белгілі бір міндетті орындау үшін түзіледі.

II Орны бойынша:

1. Бөлшек сауда желісіндегі тауар қоры

2. Көтерме кәсіпорындағы тауар қоры

3. Жолдағы тауар қоры

III Мерзімі бойынша

- 1. Есеп беру қорлары-есеп беру мәліметтері б/ша нақты бір датаға анықталады.*
- 2. Бастапқы немесе кіріс қорлары-жоспарлы кезеңнің басындағы күтіліп отырған ТҚ*
- 3. Соңғы немесе шығыс қорлары- жоспарлы кезеңнің соңындағы ТҚ*

IV Мөлшері бойынша

- 1. Минимальды тауар қоры-тауарларды әкелудің алдындағы кезеңге тән.*
- 2. Максимальды тауар қоры-тауарларды кезекті әкелу кезеңіне тән*
- 3. Орташа тауар қоры-минимальді және максимальді қорлардың арасындағы орташа арифметикалық немесе орташа хронологиялық ретінде есептеледі.*

Тауарлар қоры өлшенеді:

1. Табиғи көрсеткіштерде (этил спирті , улы және наркотикалық дп)

2. Құндық(бағалық) көрсеткіштерде:

а) өнім берушінің босату бағасында (сатып алу бағасы) - Тауарлық қорларын нормалау сатып алу бағасында жүргізіледі.

б) еркін бөлшек сауда бағасында—сату көлемін дәріхананың басқа экономикалық көрсеткіштерімен салыстырмалы талдау кезінде

3. Салыстырмалы көрсеткіште – қор күндерінде (тауарлар айналысының уақыты)

Тауарлар қорын бағалаудың негізгі әдістеріне ФИФО, ЛИФО, орташа күн әдістері жатады

ФИФО әдісі- «первый - в, первый – из» (**first-in, first-out – FIFO**) –әр турлі бағамен тауарлардың бірнеше партиясы түскенде, бірінші партияда түскен тауарлар сатып алған бағасымен бірінші кезекте сатылады.

Лифо әдісі – «последний - в, первый – из» (**last-in, first-out – LIFO**),-барлық тауарларды бағалау ең соңғы партиядан түскен тауардың құнымен есептеледі. Бірінші кезек соңғы партиядан түскен тауарлар сатылады, сонан кейін қалғандары.

Орташа күн әдісін қолданғанда бір тауар бірлігінің орташа бағасының негізінде есептейді.

Тауар қорларының мөлшеріне әсер ететін факторлар:

Тауар қорларын нормалау күрделілігі мен ерекшелігі ТК шамасын екі үрдіс анықтайды:

- 1) Сату ұйымдастыруды жақсарту, тауар жылжытуды жүргізу тауар қорының қысқаруына алып келеді
- 2) Дз ассортиментін кеңейту, дз шығаратын өндірістерді ұлғайту .сату көлемін жоғарылату, ең жоғарғы деңгейге жеткізу

Дәріхананың тауарлық қорының шамасы тауарайналымның көлеміне, оның құрылымына, тауарлар ассортиментінің кеңдігіне, тауарқозғалысы жүйесінің ұйымдастыруға, тауарларды жеткізу жиілігіне, дәріхананың тауарларды жеткізу жиілігіне, орналасу қашықтығына және басқа да факторларға байланысты болады. Тауарлар қорының мөлшері сатылған тауарлар көлемімен дұрыс қатынаста болу керек және тауарлардың жатып қалуын болдырмау керек.

Әрбір дәріхана тауар жүруін процесін тездетуге тырысады, яғни, тауар алған күннен бастап сатқанға дейінгі уақытты қысқарту. Тауар айналымның тездетілуі көптеген факторларға байланысты.

Негізгілері:

- Тауар түсуінің жиілігі
- тауардың жолда болу ұзақтығын қысқарту және дәріханада қабылдау уақытының қысқаруы
- тауардың керек ассортиментінің болуы және сұраныс тіркелуінің саны
- сауданың прогрессивті түрлерін енгізу: дәрілік заттарды жеңілдікпен сатып алуға дисконтты картаның берілуі, т.б.
- емдеу-профилактикалық мекемелерінің есептерін реттеу
- дәрілік заттар туралы ақпарат қызметінің жұмысын жетілдіру, т. б.

Дәрілік препараттардың меншікті үлесінің өсуі тауарлар айналысын баяулатады, соның әсерінен тауарлар қорының мөлшері ұлғаяды. Тауарлар айналысы жылдам болған сайын, тауарларды жабдықтаушыдан тұтынушыға дейін жеткізумен байланысты шығындар да азаяды.

УПРАВЛЕНИЕ ТОВАРНЫМИ ЗАПАСАМИ (ТЗ)

Уменьшение ТЗ

Анализ ассортимента по каждой товарной позиции

по объему продаж

по прибыльности

избежание отказов

Увеличение оборачиваемости ТЗ

контроль товарных остатков

нормирование товарных остатков

создание оптимальных условий закупок товара

Автоматизация управления ТЗ

мониторинг и выбор поставщиков, цен, условий

формирование заявок, постановка товара на учет

мониторинг движения товара, товарооборотность

мониторинг взаимных расчетов и

аптечная справка (синонимы, аннотации и др.)

Определение потребности

препараты специфического действия

препараты с нормируемым потреблением

препараты широкого спектра действия

ИМН и др. товары аптечного ассортимента